

מערכת הפועל בלשון חכמים לפי כתבי־יד תימני עתיק

0. מבוא

העיון במסורות החיות בעל־פה מזה, ומחקר כתבי־היד העתיקים מזה, מהווים שתי דרכים בסיסיות המשלימות זו את זו במחקר לשון חכמים ומסורתיה. האפשרות לעיין במסורת אחת משני צדדיה — זה של המסורת החיה היום של כתבי־היד העתיקים — חשובה מכמה בחינות. היא חשובה לאותה מסורת, שכן כך מתקבלת תמונה שלמה יותר של המסורת. היא חשובה למחקר לשון חכמים בכלל, במה שיש בה כדי ללמד על היחס בין המסקנות העולות ממחקר המסורת החיה למסקנות העולות ממחקר כתבי־היד; ומכאן שיש בה כדי ללמד על טיבן של מסורות חיות. מסורת תימן מוכרת לנו מצד המסורת החיה בפי בני העדה התימנית כיום. מאמר זה מציג את מערכת הפועל בלשון חכמים כפי שהיא משתקפת בכתבי־יד תימני עתיק, והוא מבקש לערוך השוואה בינה לבין מה שבמסורת שבעל־פה.

כתבי־היד הנידון הוא כתבי־יד תימני לסדר מועד של המשנה עם פירוש רמב"ם, בהוצאת י"ל נחום (חולון תשל"ו). רוב כתבי־היד מנוקד ניקוד בבלי, ורק תיבות בודדות מנוקדות ניקוד טברני. מהערה בגיליון למועד קטן א, ד יוצא, שהמעיר למד בצנעא לפני חורבן בתי־הכנסת שם, כלומר לפני שנת 1679. על סמך הערה זו מגיע

* מאמר זה יסודו בעבודה סמינריונית שנכתבה בהדרכת פרופ' שלמה מורג בשנת תשל"ח באוניברסיטת תל־אביב.

מאמרים נוספים בנושא: ש' מורג, בקובץ חשיפת גנוזים מתימן, תל־אביב יפו תשל"א, עמ' יא-יז; הנ"ל, דברי מבוא למהדורה של כתבי־היד, עמ' טו-כה; י' קארה, "מסורות תימניות בלשון חכמים על פי כתבי־יד מן המאה השש עשרה", לשוננו מד (תשמ"ם), עמ' 24-42. בסימני הניקוד הבבלי שהודפסו במאמר הזה הובחן הפתח מן הקמץ בדרך זו: פתח: ± = קמץ. מטעמים טכניים של הסידור בדפוס לא היה באפשרותנו להציב את סימני הניקוד העליון במקומם המקובל (מעל הרווח שבין שתי האותיות), והם סודרו בקירוב מעל האותיות שהם מכוונים אליהן.

פרופ' מורג, במבואו לכתב-היד, למסקנה, שכתב-היד גופו נוקד ניקוד בבלי לכל המאוחר במאה ה"ט, ואולי קודם לכן. המוציא לאור מביא דעה, שכתב-היד נכתב במאה הי"ד. מכל מקום, סביר שלפנינו כתב-יד ממוצאי ימי הביניים.

המסקנה העיקרית העולה מן העיון בצורות הפועל שבכתב-היד היא, שהמסורת המשתקפת בו שווה בעיקרה למסורת החיה היום — הן בכללים והן בפרטים. למרות פער הזמן, אין ההבדלים שביניהם גדולים מאלו הקיימים בתוך עדת תימן כיום. יוצא מכך, שהמסורת החיה יציבה מאוד.

נסקור כמה ענייני הגה ותצורה, ונביא את הצורות בתוספת הערות.

1. פתח גנובה

1.1 בכתב-היד מצויות מלים המסתיימות באות ח או ע, וצריכה לבוא בהן פתח גנובה לפי כללי המסורת הטברנית. כאשר התנועה הקודמת היא חירק, שורק או חולם, מופיעה תמיד פתח גנובה — בפועל וגם בשם (שנבדק אף הוא לעניין זה): רֹחַ, יהושֶׁעַ, לצבֹעַ, לפתֹחַ, שילֹחַ, אשכֹרֶעַ, גבֹחַ, הגִיעַ, הניחַ, יוכיחַ, להודיעַ, פקיעַ, טפִיחַ. אבל כאשר התנועה הקודמת היא צירי, יש גם מלים בלי פתח גנובה. בכינוני קל יש דוגמה בודדת — פוּחַח וכןגדה צורות רבות בפתח גנובה. בפועל כל הצורות (שלוש במספר) הן בלי פתח גנובה, ובנפעל עתיד צורה אחת, והיא בלי פתח גנובה. בהתפעל מופיעה פתח גנובה. לא ברור אם יש כאן התניה מורפו-פונטית, או שזה תלוי בהיבט הלקסיקלי — שיוך מלה מסוימת לרובד לא מקראי.

1.2 גם במסורת שבעל-פה קיימות צורות בלי פתח גנובה. שבטיאל¹ מביא צורות בלא פתח גנובה רק כשתנועת צירי קודמת, והן מבניין פיעל, וכן "פוחח" בקל. מלשון הדיבור יש לו דוגמה מבניין התפעל. כמו כן הוא מביא דוגמה מן השירה, ובה חירק קודם ואין פתח גנובה. מורג² מוסיף על כך מן השירה מקרה בחולם בלי פתח גנובה, ומקרה בשורק בלי פתח גנובה, והוא מציין שיש הבדלים בין קוראים שונים לגבי מלים מסוימות.

1.3 מורג הראה, שהמלים בלי פתח גנובה הן בדרך כלל מלים שלא הופיעו במקרא.

1.4 כתב-היד משקף אפוא מסורת השווה בעיקרון למצב שבמסורת שבעל-פה — קיום מעט צורות בלי פתח גנובה, והן מלים שאינן מופיעות במקרא. השוויון הוא גם בפרטים — חלק מהמלים הללו זהות (למשל "פוחח"). ההבדל בין כתב-היד למסורת שבעל-פה הוא במקרים הבודדים במסורת שבהם אחרי חירק, חולם ושורק אין פתח גנובה, והם מן השירה. זהו הבדל לא משמעותי, בפרט אם נזכור שבשירה ייתכנו חריגות או תופעות מלאכותיות.

1 שבטיאל, עמ' 211.

2 מורג, סעיף 46 א.

2. ריש כפולה

2.1 מספר פעלים באים בכתב-היד בריש דגושה (דגש חזק). בדרך כלל, כאשר הריש צריכה לבוא בדגש, יש תשלום דגש, כגון: עירב, ממרס, מתגרדין, מטרפת. אבל בכמה פעלים יש דגש. אפשר לזהותו במקרים שהוא מסומן, ואילו במקרים שאין סימון, היעדר התארכות התנועה שלפני הריש מוכיח, שהרי לפני ריש יש דרך קבע תשלום דגש. הצורות בדגש הן: ומילק, עילה, ומערה, ומקריין, מקריין, מקרה (בין שלוש הצורות האחרונות, הראשונה עניינה תקרה, והשנייה והשלישית — קריאה), לרוק, שירוק.³

מדובר בחמישה שורשים: מרק, ערה, קרא, קרה, רקן. כולם הדגש מופיע בעקביות, למעט הצורה המקרה (ראה לקמן, עמ' 167).

2.2 גם במסורת של היום יש פעלים בריש כפולה. שבטיאל⁴ ומורג⁵ רושמים את השורשים: ערה, קרא, קרה.

כתב-היד שווה למסורת שבעל-פה הן בכלל — דגש בריש, ורק במעט פעלים — והן בפרטים: שלושת השורשים הכפולים במסורת כפולים אף בכתב-היד. כתב-היד משקף היקף רחב יותר של התופעה.

3. התנהגות אהח"ע

3.1 דיגוש ותשלומיו

3.1.1 העיצור א אינו מופיע בכתב-היד בשום מקרה בדגש. בכל הפעמים יש תשלום דגש: תאכל, שישתאב. המקרה הבודד "שיסתאב" הוא, כנראה, מקרה של קמץ שטושטש. גם במסורת היום אין א מוכפלת בלשון חכמים.⁶

3.1.2 העיצור ע אינו בא בכתב-היד בדגש. אמנם אי אפשר להיעזר כאן בתשלום הדגש כראיה, אבל סביר, כי לו היו צורות בדגש, היה דגשן מסומן, כפי שהוא מסומן בדרך כלל בצורות מיוחדות. גם במסורת שבעל-פה אין ע דגושה. התנועה שקודם לגרוניות אינה משתנה: מילעט, מבערין, לבער, נתמלעט; ממולעטין, אבל מבויער בתשלום דגש. מסעדין — הקמץ מלמד, כנראה, על בניין פעל (ראה להלן, עמ' 142). במסורת היום אין תשלום דגש ל-ע.

3.1.3 העיצור ה אינו בא בדגש בכתב-היד. בדרך כלל אין תשלום דגש; מטהר, מהרר.

3 כמו כן קיים דגש בצורה "ההיעל". גם אם קשה להסביר דגש זה מבחינה מורפולוגית, עולה מכאן תופעה פונולוגית של הכפלת הריש.

4 שבטיאל, עמ' 211.

5 מורג, סעיף 12 ד.

6 מורג, סעיף 1 ד.

המקרה היחיד שמוכפל במסורת שבעל-פה בא כאן בתשלום דגש: נשתהו. שבטיאל מוסר על מעט פעלים ב-ה כפולה, ומביא גם את נשתהו בצד נשתהו;⁷ וכך גם מורג.⁸ 3.1.4 העיצור ח מופיע כפול בשלושה מקרים: אַתְּרָתִי, מִיחֹו (הדגש בו מוכח מצורת שם הפעולה "ומיחיו"), שְׁהוּחֹמוֹ. במסורת היום מקוימת ההכפלה בשורשים אחר, מזה. ברוב המקרים אין הכפלה ואין תשלום דגש: תְּרָחַם, לִשְׁחָק. 3.1.5 כתב-היד תואם את המסורת שבעל-פה בעיקרון, שיש הכפלה במקרים מעטים בעיצורים ה, ח, ע, ואף בפרטים: אותם שורשים מוכפלים פה וגם שם. אמנם היקף התופעה ביח רחב יותר בכתב-היד.

3.2 אהח"ע בשווא נע

בכתב-היד, כאשר אהח"ע צריכות לבוא בשווא נע, הן באות בשווא נע. כך הדבר גם במסורת שבעל-פה.

3.3 אהח"ע בשווא נח

3.3.1 בכל הצורות שצפוי בהן שווא נח באה ה בשווא נח. כך גם המצב במסורת שבעל-פה.⁹

3.3.2 ח באה ברוב הצורות, שצפוי בהן שווא נח, בשווא נח; רק במקרים מעטים יש שווא נע (= חטף): אֶחָטָא, אֶחָלִיק. דוגמאות אלה הן סטייה מן המקובל בבניינים הללו: תַּחֲשֶׁךְ, תַּחֲזִיר.

במסורת שבעל-פה ח באה באופן קבוע בשווא נח.¹⁰

3.3.3 בבניין קל ע באה באופן קבוע בשווא נע. בבניינים שפעל ופלפל היא תמיד בשווא נח. בבניינים הפעיל ונפעל יש צורות בשווא נע ויש צורות בשווא נח. במסורת שבעל-פה המצב איננו אחיד. שבטיאל¹¹ קובע ש-ע באה באופן קבוע בשווא נח, אבל הוא עצמו מנקד במסכת סנהדרין צורות רבות בשווא נע, לצד הצורות בשווא נח, (בבניינים הפעיל, נפעל וקל). מורג¹² מסתייג מקביעתו החד-משמעית של שבטיאל, וטוען, שיש צורות בשווא נע לצד צורות בשווא נח.

3.3.4 לגבי א יש קושי: שווא נח אינו מסומן, ולכן לגביה קשה לקבוע אם זו א הגויה או א נחה. בבניינים קל והפעיל א באה בשווא נע באופן קבוע, למעט צורות מגזרת

7 שבטיאל, עמ' 211, והערה 15, שם.

8 מורג, סעיף 72.

9 שבטיאל, עמ' 210; מורג, סעיף 350.

10 שבטיאל, שם; מורג, שם.

11 שבטיאל, שם, וכן בעמודים 236–251.

12 מורג, שם.

נחי פה"פ א ונחי לה"פ א, שבהם א נאלמת. בבניין נפעל הצורות בכינוני באות בשווא נע, למעט צורה אחת, ובעבר הצורות חסרות ניקוד, למעט אחת שמוסמנת בשווא נע. הבעיה היא, כיצד לפרש צורה מסוג "נאמר"? לפי עדותה של המסורת שבעל־פה,¹³ אפשר להניח כאן את שתי האפשרויות כנכונות. כיוון שאין בכתב־היד הוכחה אחרת, חד־משמעית, ל־א בשווא נח, נראה שלפנינו א שנאלמה.

במסורת שבעל־פה אין אחידות. שבטיאל מוסר על מצב שבו א חותמת תמיד את ההברה. מורג¹⁴ מצא, שרק במיעוט הצורות יש א שחותמת הברה, ואילו רובן הן בשווא נע. במסורת שבעל־פה מתועדות היטב צורות נפעל ב־א נחה לצד צורות נפעל ב־א הגויה.

כתב־היד משקף מצב הדומה מאוד למסורת שבעל־פה כמתואר אצל מורג, וההבדלים בין כתב־היד למסורת אינם גדולים מן ההבדלים המתועדים בתוך המסורת גופה.

3.3.5 לסיכום, כתב־היד דומה מאוד למסורת שבעל־פה בכך, שאהח"ע נוטות יותר להתנהג כשלמים, לעומת מה שמקובל במסורת הטברנית (ובניגוד למקובל במסורת הבבלית; עיין: ייבין, פרק ט).

3.4 התנועה הקודמת לאהח"ע החותמות הברה

3.4.1 בכתב־היד אין תנועת חירק לפני א. לפני ה חירק נשמר. ח ר־ע — בנפעל ובקל בא לפנייהן רק פתח, בהפעיל — חירק. מצב זה מגלה לנו השפעה פחותה על התנועה הקודמת לגרונית, לעומת המוכר מן המסורת הטברנית. כתב־היד שווה בזה למסורת שבעל־פה,¹⁵ שגם בה פחותה השפעת הגרונית, ובה בניין הפעיל מתנהג כשלמים. גם כאן יש במסורת הבדלים לגבי מידת השפעתה של הגרונית, והשוני בין המסורת לכתב־היד אינו משמעותי.

4 הערות על מערכת הבניינים

- 4.1 צורת הנסתר בעבר בבניין נפעל תמיד בקמץ: שנכנס. כך גם במסורת שבעל־פה.¹⁶
- 4.2 בניין נפעל: בכתב־היד יש רק שורש אחד בבניין זה: יל"ד. במסורת שבעל־פה¹⁷ בניין זה מוגבל לגזרת פו"י, אבל קיים לא רק בשורש יל"ד.

13 שבטיאל, עמ' 210–211.

14 מורג, סעיף 50 ב; וראה גם עדה ולשון נ, עמ' 60.

15 שבטיאל, עמ' 210; מורג, סעיף 50 ב.

16 שבטיאל, עמ' 208.

17 שבטיאל, עמ' 212; ועיין במאמרו של מ' מורשת, בתוך: מחקרים בעברית ובלשונות השמיות, אוניברסיטת בראילן תש"ם, עמ' 126–139.

4.3 בניין נתפּעל: יש ממנו צורה בודדת מסופקת. גם במסורת שבעל-פה קיימת רק הצורה הזו.¹⁸

4.4 עה"פ בבניינים פיעל ונתפעל בעבר היא תמיד בפתח. כך גם במסורת שבעל-פה¹⁹ (אם כי תכונה זו אינה מצטמצמת למסורת תימן בלבד).

4.5 תצורת הבינוני עם כינויי מושא היא על בסיס דגם קוּטְלָה, כגון אוֹסֶרְתָּה; כך גם במסורת שבעל-פה.²⁰

4.6 אין למצוא בכתב-היד צורות בינוני פועל החבורות לכינוי הנושא של גוף ראשון, דוגמת "חוששני" שבדפוסים. כך גם נהגות הצורות בנפרד במסורת שבעל-פה, אף שבדפוסים המצויים בידי התימנים מופיעה הצורה החבורה.²¹

5. הבניינים פּעל ונתפּעל

בכתב-היד יש מספר צורות בבניין פּעל. חלקן מוכרות מן המסורת שבעל-פה וחלקן מוסיפות עליה (זלף, תלש; סעד, קדד). נראה שכתב-היד משקף תפוצה רחבה יותר של הבניין לעומת המצוי במסורת. אבל במסורת שבעל-פה קיים גם בניין ה-ת שלו, נתפּעל. ואילו בכתב-היד אין לו זכר. שורשים שמופיעים במסורת בנתפּעל באים בכתב-היד כנתפּעל (נסתפג, נתכוון, נתמלא). זהו הבדל בולט בין כתב-היד. למסורת שבעל-פה.²²

6. גזרת ל"א וגזרת ל"י

6.1 כתב-היד משקף הידמות של גזרת ל"א לגזרת ל"י בהיקף רחב, אם כי זו איננה התמזגות מלאה. גם במסורת שבעל-פה²³ יש הידמות בקנה-מידה רחב. יש הבדלים קלים בפרטים — למשל ציווי קל הוא במסורת על דרך ל"א, ואילו בכתב-היד הוא מידמה לל"י, ואילו בציווי של בניין פיעל המצב הפוך. אבל אלה הבדלים לא משמעותיים.

מעניין קיומה של הצורה "נקרָאת", תצורה מאוחרת להידמות לל"י, שיש בה יצירת בידול בין ל"א לל"י. צורה זו קיימת גם במסורת שבעל-פה.²⁴

6.2 בגזרת ל"י הניגוד בבנינוני בין הזכר לנקבה מובע באמצעות ההבדל: קמץ לצורת

18 שבטיאל, עמ' 229; ועיין בערה ולשון ו, עמ' 110.

19 שבטיאל, עמ' 208–209.

20 שבטיאל, עמ' 214.

21 שבטיאל, שם; ועיין במאמרו של ש' מורג "כתיב וקרי בספרות שלאחר המקרא במסורותיהן של עדות". בואי תימן (בעריכת י' רצהבי), תל-אביב, תשכ"ז, עמ' 27.

22 שבטיאל, עמ' 209; ש' מורג, "בניין פעל ובניין נתפעל", קובץ א, עמ' 93–100.

23 שבטיאל, עמ' 212–213; ש' מורג, במבואו לכתב-היד, עמ' כא.

24 שבטיאל, עמ' 212.

הנקבה כנגד פתח לצורת הזכר (כידוע הפתח בניקוד הבבלי עומד כנגד הפתח והסגול שבניקוד הטברני). בכתב־היד הניגוד הזה מתעזר עקב עירוב בין הצורות בפתח לצורות בקמץ. עירוב זה חל בעיקר בבינוני, אבל גם בעבר.

בבינוני קל צורות הזכר רק בפתח, צורות הנקבה בקמץ ובפתח: דוּחָהּ, אוּפָהּ, אבל (פסחים ו, ב): שחיטה... דוּחָהּ... הזאה... דוּחָהּ... שחיטה דוּחָהּ... הזאה אינה דוּחָהּ... כל מלאכה... אינה דוּחָהּ... שחיטה דוּחָהּ" (ופה יש תיקון של הפתח לקמץ, ושניהם נראים זה לצד זה).

בנפעל בינוני: בזכר — "הנעֶשֶׂה", בנקבה — "נעֶשֶׂת". בפועל בזכר פעם אחת בפתח — ממוֹנָה — אבל לרוב בקמץ: מרוֹבָה, מעוֹבָה. בשאר הביינים יש רק צורות של זכר, ובכולן פתח, כגון "מומחָה".

בבינין נפעל בעבר יש פעם אחת "שנראָה", ובשאר המקרים קמץ: "נראָה". המסורת שבעל־פה מכירה מקצת חילופים אלה. שבטיאל ומורג²⁵ מוסרים על חילופים בנפעל בבינוני בקמץ לזכר. מורג מזכיר מסורת שנוהגת בבינוני קל קמץ לזכר ופתח לנקבה, אבל אין בה עירוב דוגמת המצוי בכתב־היד. כתב־היד משקף אפוא היקף רחב יותר של התופעה.

7. צורות בהפסק וצורות בהקשר

7.1 בכתב־היד מופיעות צורות דוגמת אלה שבמקרא באות בהפסק (יכמושו), ולהן נקרא צורות הפסק; ויש כאלה השוות לצורות הבאות במקרא בהקשר, ולהן נקרא צורות הקשר. להלן פירוט תפוצתן של צורות ההפסק בכתב־היד:

- (1) צורות הפסק במצב הפסק — שלוש בלבד: יכמושו, ילפכו, תשך. שאר הצורות במצב הפסק הן צורות הקשר, והן פי 8 מצורות ההפסק.
- (2) נפעל בעבר נסתר: נקטם; וכך תמיד (43 צורות).
- (3) כל הצורות של בניין הופעל (7).
- (4) הצורה הקפואה "חשילָה".

(5) צורות הפסק במצב הקשר, והן: יאלל, יאגֶדְנו, שישן, ואולי גם תאבד. הן בטלות בשפע צורות הקשר במצב ההקשר, תשעים במספר. כמו כן אין בצורות אלה עקביות. יש יישן לצד יישן, יאלל לצד יאלל.

לסיכום: צורות ההפסק באות בעקביות בהופעל וכן בנפעל בעבר נסתר, ובמעט מקרים אחרים, ללא קשר למצב — הפסק או הקשר.

7.2 במסורת במסורת שבעל־פה קיימות גם כן צורות הפסק. בנפעל עבר בנסתר, וכן בהופעל ובפועל לכל צורותיהם.²⁶ שבטיאל מוסיף גם נפעל בעתיד רבים. במסכת

25 שבטיאל, עמ' 213; מורג, סעיף 36.

26 שבטיאל, עמ' 208–209; מורג, עמ' 109.

סנהדרין שבניקודו הצורות בהקשר הן צורות הקשר, ובמצב הפסק ארבע צורות הן צורות הקשר, ואחת היא צורת הפסק (יִגְנוֹזוּ); וכן יש צורת הפסק אחת במצב הקשר. כתב־היד קרוב מאוד למסורת שבעל־פה בשני דברים: צורות הפסק באופן קבוע בבניין הופעל לכל צורותיו ובבניין נפעל בעבר נסתר, וצורות הפסק מועטות ביותר בשאר המקרים. בדרך כלל שולטות צורות ההקשר, בכל המצבים. קרבה זו בולטת במיוחד לאור המצב במסורות אחרות, שבהן תפוצתן של צורות ההפסק רחבה יותר.²⁷

קיצורים

מורג = ש' מורג, העברית שבפי יהודי תימן, ירושלים תשכ"ג.
 עדה ולשון ו = מ' מר־אשר, פרקים במסורת לשון חכמים של יהודי איטליה, ירושלים תש"ם.
 קובץ א = קובץ מאמרים בלשון חז"ל, חלק א, ערך והביא לדפוס מ' בר־אשר, ירושלים תשל"ב.
 שבטיאל = י' שבטיאל, "מסורת התימנים בדקדוק לשון חכמים", קובץ א, עמ' 207–251.
 ייבין = י' ייבין, מסורת הלשון העברית המשתקפת בניקוד הבבלי, ירושלים תשמ"ה.

נספח: צורות הפועל שבכתב־היד

להלן יובאו צורות הפועל שבכתב־היד לפי הסדר הבא: השלמים, גורת פ"א, פ"נ, פו"י, עו"י, ע"ע, ל"י, ל"א. מן השלמים הובא מבחר מייצג של צורות, ואילו משאר הגזרות הובא כל החומר. מטרת הנספח לתת תמונה מלאה של צורות הפועל שבכתב־היד.
 קיצורי שמות המסכתות הם כדלקמן: כפו' = כפורים (יומא), מג' = מגילה, מועד = מועד קטן, עיר' = עירובין, פסח' = פסחים, ר"ה = ראש השנה, שק' = שקלים, תע' = תענית.

27 ראה בעניין זה: ייבין, כרך א, עמ' 256–257; ג' הנמן, תורת הצורות של לשון המשנה על פי מסורת כתב־יד פארמה דה רוסי 138, תל־אביב תש"ם, סעיף 30.4; י' קוטשר, "לשון חז"ל", קובץ א, עמ' 32; מ' בית אריה, "ניקודו של מחזור וורמייזא", קובץ א, עמ' 323.

גזרת השלמים

בניין קל

עבר —

מדבר: שָׁלַחְתִּי (תע' ג, ח); שָׁמַעְתִּי (עיר' ב, ו); דָּשַׁפְּשַׁעְתִּי (כפו' ג, ח).
 נוכח: לָמַדְתָּ (כפו' א, ג); שָׁכַחְתָּ (שם); עֲקַרְתָּהּ (פסח' ו, ב).
 נסתר: כָּתַבְתָּ (שבת יב, ה); שָׁכַחְתָּ (עיר' ו, ח); עֲבַרְתָּ (פסח' ב, א); תָּפַחְתָּ (פסח' ג, ד); חָסַרְתָּ (סוכה ג, ו); שָׁחַרְבְּ (מג' ג, ג); קָלַטְתָּ (שבת יא, ו); קָרְעוּ (פסח' ה, י').

נסתרת: הִלְלַחְתָּ (פסח' ח, א); קָרַבְתָּ (שק' ב, ב); בָּרַחְתָּ (שבת יח, ב); שָׁשְׂאֵלְתָּ (ביצה ה, ד); חָשַׁלְתָּ (שבת ב, ז); מִשַּׁחְשִׁיכָה (עיר' ג, ד).

מדברים: לָמַדְנוּ (שבת כד, ה); סוּכַּה ב, א).
 נסתרים: גָּדַרְתָּ (שבת א, ד); הִלְכּוּ (עיר' ד, א); דָּשַׁחְטוּ (פסח' ט, ט); שָׁנְהָגוּ (פסח' ד, ג); חָזְרוּ (שק' ב, ד); תָּקַעוּ וְהָרִיעוּ וְתָקַעוּ (סוכה ד, ה; ד, ט; ה, ה); תָּקַעוּ כְּהַנִּים תָּקַעוּ (תענית ב, ה).

הערות: הצורה תָּקַעוּ מופיעה בכל המקרים כצורת עבר, אף שבחלק מהם מתחייבת צורת ציווי. ייתכן שיש כאן צירוף קבוע וקפוא, ואכמ"ל.

עתיד —

מדבר: אֶתְרוּם (שק' ג, ג).
 נסתר: יִקְשׁוֹר (שבת ה, ג); יִלְעוּס (פסח' ב, ז); יִפְשׁוּט (סוכה ג, יא); שִׁיגְרֶף (שבת ג, א); יִפְחוּת (מג' ד, ד); יִחְזוֹר (כפו' ה, ז); יִעֲמוֹד (עיר' י, ה); יִטְרַפֵּם (שבת כב, ו); יִשְׁמַע (תע' ב, ד); יִשְׁכַּח (שבת א, ג); יִפְתַּח (עיר' י, ט).

נסתרת: תִּטְבֹּל (שבת ו, א); תִּפְרוֹף (שבת ז, ז); מִשְׁתַּרְחַח (סוכה ב, ט); תִּעֲבֹר (שבת טז, ה). תִּנְעוֹל (כפו' ח, א); מִשְׁתַּחֲשֵׁךְ (שבת ד, ב).
 נסתרים: יִפְחֲתוּ (פסח' י, א); יִרְחֲצוּ (כפו' ח, א); שִׁיקְרָמוּ (שבת א, י); יִעֲמְדוּ (ר"ה ב, ט); יִכְמֹלוּ (סוכה ד, ו).

ציווי —

יחיד: תִּרְוֵם (שק' ג, ג); שְׁחוּט (פסח' ח, ב); וְשִׁחוּט (פסח' ט, ט).
 רבים: שְׁחוּטוּ (פסח' ט, ט).

בינוני פועל —

יחיד: הִכּוֹתְבָהּ (שבת ז, ב); שׁוֹבֵר (שבת כב, ג); עוֹבֵר (פסח' ה, ד); פּוֹרֵשׁ (מג' ד, ו); זוֹלֶף (מועד ב, ב); פּוֹחַח (מג' ד, ו); הִפּוֹתְחָהּ (מג' ד, ב); הִקּוֹדְחָהּ (שבת יב, א); וְהוֹדְרָהּ (שבת ז, ב); וְהוֹבְרָהּ (שבת ז, ב); הִשׁוֹלְחָהּ (עיר' ג, ג).

(ב); וְהִקְוֵעַ (שבת ז, ב); אֲשׁוּרְפוֹ (פסח' ח, ג); הוֹפְכוֹ (עיר' י, ג);
 וְהִשְׁוֹחֲטוּ (שבת ז, ב).
 יחידה: פֹּרְפֹת (שבת ו, ז); חוֹלְקֹת (סוכה ה, ח).
 רבים: פֹּרְסִין (שבת א, ו); גּוֹבְלִין (שבת כד, ג); בּוֹדְקִין (פסח' א, א); טוֹעֲנִין
 (שבת א, ז); נוֹהֲגִין (שבת א, ט).

— בינוני פֶּעַל

יחיד: קָרִיב (כפוי' ב, ג).
 יחידה: קָרִיבָה (פסח' ט, ו).
 רבים: בְּטִילִין (פסח' ד, ה).
 רבות: עֹסִיקוֹת (פסח' ג, ד).

— בינוני פְּעוּל

יחיד: פֹּטָר (שבת י, ה).
 יחידה: מַעוֹטָה (שבת יד, ב).
 רבים: וּפְטוּרִין (פסח' ט, ט).

מקור: לְדוֹחֵף (שבת יז, ב); לְכַתּוּב (שבת ז, ב); לְשִׁחוּט (פסח' ג, ז); לְחִזּוֹר
 (פסח' ג, ז); לְחֶלֶב (שבת ה, ב); לְעֵטוֹף (שבת טז, ד); לְצַבּוּעַ (שבת ט,
 ה); לְפַתּוּחַ (שבת יז, ב); לְשִׁמְרוֹ (שבת יג, ו); לְגִמְרָה (פסח' ד, ו);
 לְגִוּוֹץ (שבת ט, ו), לְצִמְאוֹ (שבת יד, ג).

בניין נפעל

— עבר

נסתר: נִשְׂרָף (עיר' ג, ד); נִקְטָם (סוכה ג, א); נִקְלָף (סוכה ג, ו); שִׁנְכַּנְס (שבת יג,
 ו); שִׁנְפַּחַת (ביצה ד, ג); שִׁנְשָׂאֵל (מועד ג, א); נִסְדָּק (ר"ה ג, ו).
 נסתרת: שִׁנְפַּרְקָה (שבת כב, ו); שִׁנְשַׁבְּרָה (שבת כג, ה); וְנִחַרְשָׁה (תע' ד, ו).
 נסתרים: דִּנְגַנְכוֹ (שק' ב, א); נִפְרְצוֹ (סוכה ג, ב); נִחַקְרוֹ (ר"ה ג, א); נִחַלְקוֹ (פסח'
 א, ז).

— עתיד

נסתר: יִפְסֵל (ר"ה א, ז); יִכְנֵס (שבת א, ב); יִקְרֵשׁ (כפוי' ד, ג).
 נסתרת: שִׁתְּכַנֵּס (שבת יח, ב).
 נסתרים: יִקְרְבוֹ (שק' ד, ז); וְיִמְכְרוּ (פסח' ט, ה); יִשְׁכּוּ (פסח' ב, ח).

ציוריי — אין צורות

- בינוני —
 יחיד: נִלְקַח (עיר' ג, א); נִשְׁחַט (פסח' ה, א).
 רבים: אֲנַמְשִׁיךְ (שבת ה, א); נִשְׁאָלִיךְ (שבת כד, ה).
 מקור: לִהְלָרֵב (שק' ד, ז); לִקְרֵב (שק' ד, ח); לְנִדּוֹת (תע' ג, ח); בְּיַעֲלֵם (כפוי' ח, ג); בְּהִלָּת (פסח' ט א).

בניין פֻּעַל

- עבר —
 מדבר: וְחִלָּרְתִי וּבִקְשָׁתִי (עיר' ב, ו).
 נסתר: בִּקְשׁוּ (כפוי' א, ז); בִּטְלוּ (עיר' ו, ז); זִמְנוּ (ביצה ה, ז); חִלְקוּ (שק' ד, ז); בִּרְדוּ (סוכה ב, ה); עִירְבוּ (ביצה ה, ו); וּמִיעֵט (עיר' ה, ה); וּמִירְקוּ (כפוי' ג, ד); מִיעֵטִים (סוכה ג, ב).
 נסתרת: עִירְבָה (עיר' ו, ט).
 נוכחים: עִירְבָתֶם (שבת ב, ז).
 נסתרים: קִבְלוּ (שק' ה, ב); שִׁלְשׁוּ (פסח' ח, ו); פָּרְשׁוּ (כפוי' ג, ו); פָּרְשׁוּ (כפוי' ג, ד).

- עתיד —
 נוכח: תִּתְּנָה [מה] (פסח' ו, ב); תִּרְחֹם (תע' ג, ח).
 נסתר: יִבְשֵׁל (ביצה ב, א); יִסְפֹּק (שק' ד, ט); וּיִכְפֹּר (כפוי' ח, ח); יִגְמַע (שבת יד, ד); יִבְרֹךְ (סוכה ג, יא).
 נסתרת: תִּהְלַךְ (עיר' י, ב).

- ציווי —
 יחיד: כִּפְרוּ (כפוי' ג, ח); וּבִקְשׁוּ (פסח' ט, ט).
 רבים: מִהֲרוּ (עיר' ו, ב).

- בינוני —
 יחיד: מִהְלֹךְ (עיר' ד, א); מִשְׁלֵם (פסח' ב, ד); מִסְפֹּק (שק' ז, ז); מִמְכֹּס (שק' ב, ג); מִמְכָּל (שבת יז, ג); מִחֹרֵד (שבת טז, ה); וְהִמְסֹרֵט (שבת יב, ד); מִמְדֵּס (פסח' ה, ג); מִמְרַח (שבת כב, ג); וְהִמְפָּקֵחַ (פסח' ח, ו); מִמְרַחֵם (תע' ב, ד); מִמְטָהֵר (עיר' א, ז); מִמְקַנְחָה (שבת כא, ד); מִמְלַמְדוֹ (פסח' י, ד).
 יחידה: מִמְהַלֵּלֵת (שבת יא, ד); מִמְקַבְּלַת (סוכה א, יא).
 רבים: מִמְעֲשִׂיין (שבת ב, ז); מִמְחַלְכִין (שבת כד, ד); מִמְטָרְפִין (סוכה ג, ט); מִמְעֲטִין (תע' ד, ו); מִמְבְּעִין (פסח' ג, ו).
 רבות: מִמְקַצְרוֹת (ר"ה ג, ג).

מקור : לְקַבֵּל (שבת ג, ו); לְהַכִּיל (שבת ט, ה); לְכַבֵּס (תע' ד, ז); לְסַפֵּק (שק' ד, ט); לְבַעַר (פסח' ג, ב); לְשַׁחַק (שבת ט, ז); לְפָרֵשׁ (פסח' ט, ו); לְעַרְב (עיר' ד, י); לְעַרְב (עיר' ה, ז).

הערות : לְעַרְב פעם יחידה בצירי, מול ארבעים פעמים בפתח. וְהִמָּסְרֹת — השווא ב-מ מוכיח שהכפלה קיימת וכך היא במסורת שבעל-פה (מורג, סעיף 26 ה).

בניין פֻעַל

עבר —

נסתר : וּבִטַּל (תע' ד, ו).

בינוני —

יחיד : מִקְוֹדֵשׁ (ר"ה ב, ז); הִמְנוֹגַע (עיר' ח, ב); הִמְפֹּרֵשׁ (כפו' ג, ח); מִקְוֹלֵס (ביצה ב, ז). מִסּוֹמֵר (ביצה א, י); כִּמְבוֹעַר (פסח' ב, ג).

יחידה :

מְרוֹבְעֵת (עיר' א, ה); מְעוֹרְבֵת (שבת טז, ג).

רבים :

מְרוֹתְחִין (שבת ג, ה); מְנוֹקְבִין (סוכה ד, ט); הִמְפֹּרֵשִׁין (עיר' ט, ד); מְמוֹעֲטִין (עיר' ז, ח).

הערות : המפורש — שלא כמו הדפוסים שלנו, גורס כתב-היד כאן את המשפט "והכהנים והעם וכו'", כפי שגורסים גם רמב"ם ואחרים.

בניין נתפעל

עבר —

נסתר : נִשְׁתַּחֲף (עיר' ו, ח); וְנִסְתַּפֵּג (כפו' ג, ד); נִתְמַלְעֵט (עיר' ז, ה); שִׁנְתַּעֲרַב (פסח' ט, ח).

נסתרת :

ונתעברה (מג' א, ד).

נסתרים :

נִשְׁתַּכְּרוּ (תע' ד, ו); נִשְׁתַּתְּפוּ (עיר' ו, ח); שִׁנְתַּפְּרְקוּ (שבת יז, א); שִׁנְתַּעֲרְבוּ (פסח' ג, ה); נִתְפָּרְשוּ (ר"ה ב, ט).

עתיד —

נסתר : יִצְטַרֵּף (ר"ה א, ז); שִׁיטְאָב (פסח' ט, ז); שִׁיטְאָב (פסח' ט, ו).

נסתרת :

תִּתְעַבֵּר (עיר' ג, ז).

נסתרים :

שִׁיטְאָבוּ (פסח' ט, ח).

ציווי — אין

- בינוני
 יחיד: מִשְׁתַּמֵּשׁ (שבת טז, ח); מִשְׁתַּכֵּר (עיר' ג, ו); מִתְעַסֵּק (שק' ו, א);
 הַמְשַׁלֵּחַ (שבת ט, ג; כפ' ו, א).
 יחידה: הַמְטַרְפֵּת (תע' ג, ז).
 רבים: מִסְתַּפְּגִין (שבת כב, ד); מִסְתַּכְּלִין (מג' ד, ז); מִתְגַּרְדִּין (שבת כב, ו).
 מקור: לֹהֲתַנְדֵּב (שק' ד, א).

הערות: שִׁסְתָּאב — לא ברור אם באות ת יש קמץ ממושטש או פתח.

בניין הפעיל

- עבר
 נסתר: הִתְקִין (שבת יט, ב); הִכְנִיס (עיר' י, ו); הִקְפִּיד (פסח' ג, ב); הִעֲשִׂיר (שק' ג, ב); דִּהְעָמִיד (תע' ד, ו); שִׁהְעִבִּירָן (שבת ג, ה); דִּהְעָמִידוּ (כפ' ד, ב).
 נסתרת: שִׁהְחָמִיץ (פסח' ג, ב); שִׁהְחָשִׁיךְ (עיר' ד, יא).
 נסתרים: הִתְחַלְּקָה (שבת ו, ה); הִחְמִיצָה (פסח' ג, ג).
 הִתְחַלְּלוּ (שבת א, ב); שִׁהְכַסִּיפוּ (פסח' ג, ה); הִתְקִינוּ (שק' א, ב);
 הִבְטִיחוּהוּ (פסח' ח, ו); הִחְמִירוּ (מועד ב, ה); שִׁהְחִירוּם (שק' ב, א).
- עתיד
 נסתר: יִשְׁלִים (סוכה ב, ו); שִׁימְחִין (שבת כג, ה); דִּיפְסִיד (פסח' ט, ח); יִפְשִׁיל
 (ביצה, ד, א); יִחְלִיק (עיר' י, יד); יִפְקִיעֵנָה (שבת ג, ג).
 נסתרת: תִּחְזִיר (שבת ו, ה).
 נסתרים: יִשְׁלִימוּ (תע' ג, ט); שִׁיחְבִּילוּ (שבת א, ו).
- ציווי
 יחיד: הִגְבֵּה (כפ' ד, א); הִחְלִיצִינוּ (עיר' ג, ט).
 רבים: הִדְלִיקוּ (שבת ב, ז); הִצְבִּיעוּ (כפ' ב, א).
- בינוני
 יחיד: הִמְכִּנס (עיר' ט, ב); וְהִמְחִשִׁיךְ (עיר' ג, י); הִמְצִיעַ (שבת י, א); וְהִמְחִיר
 (שבת ד, ב); וְהִמְפְּשִׂטוּ (שבת ז, ב); מְגַבִּייהָ (שבת כא, ב).
 יחידה: מְתַרְעֵת (תע' ג, ה); מְפַרְשֶׁתָהּ (פסח' ג, ג).
 רבים: מְפַסְּקִין (שבת א, ב); מְרַכִּיבִין (פסח' ד, ח); שִׁמְרַחֲצִין (שבת ט, א);
 מְחַשְׁכִּין (שבת כג, ג); מְחִזְרִין (שבת ג, א); מְעַבְרִין (כפ' א, ג).
 רבות: מְחַמְצֹת (פסח' ב, ח); הִמְבְּדִילוֹת (כפ' ה, א).

מקור: לְהַחְמִיר (עיר' ה, ה); לְהַעֲבִיר (שבת ט, ה); לְהַצְנִיעַ (שבת ז, ג).

בניין הפעל

עבר —

נסתרת: הִוּוּבְקָלָה (תע' ד, ו).

נסתרים: הוּצְרָכוּ (כפו' ג, ב).

הערות: הוצרכו — בשורה כתוב "צרכו" והאותיות "הו" תלויות. הניקוד מתאים לבניין הופעל, והוא כמו המסורת שבעל-פה (שבטיאל, עמ' 210). במשנה שהוציא הרב קאפח (משנה עם פירוש הרמב"ם... ירושלים תשכ"ד) הגרסה היא צרכו, וכך הוא גם בכתבי-יד קאופמן ופארמה. מ' מורשת (בלקסיקון הפועל שנתחדש בלשון התנאים, בר-אילן תש"ס, עמ' 312) טוען שיש מקרים רבים שצורות הופעל כגון הוצרך מופיעות בדפוסים, ואילו בכתבי-יד טובים מופיעות באותם מקרים צורות של בניין קל, ומכאן משמע שבניין קל הוא המקורי בלשון חכמים בשורש זה. מכל מקום למדנו, שבמסורתו של הנקדן כל צורות הופעל היו הפסקיות, שהרי גם צורת הופעל שאיננה מקורית בלשון חכמים נוקדה כהפסקית.

בינוני —

יחיד: מוּבְלַעַע (עיר' ד, ו); הַמוּגְמַר (ביצה ב, ז).

יחידה: בְּמוּפְלָגַת (עיר' ח, ג).

רבים: שְׁמוּזְהָרִין (פסח' ג, ג); וּבְמוּקְדָּשִׁין (פסח' ז, ה); מְשֻׁחָרִין (סוכה ד, ט).

בניין פלפל

(כאן נכללו כל צורות המרובעים)

עבר —

נסתר: הִבְהַבָּה (שבת ב, ג).

נסתרים: קִלְקְלוּ (ר"ה ב, א); נַעֲנְעוּ (סוכה ג, ט).

עתיד —

נסתר: יִנְעַנְעוּ (שבת כ, ה).

בינוני —

יחיד: מִפְקַפֵּק (סוכה א, ז); הַמְקַלְקֵל (שבת יג, ג); וּמְטַלְטֵל (עיר' י, ד);

הַמְקַרְסֵם (שבת יב, ב); וּמְתַרְגֵּם (מג' ד, ו); מַנְעַנְעוּ (שבת כ, ה).

רבים: מְטַלְטְלִין (שבת ג, ו); מְשַׁלְשְׁלִין (שבת א, יא); הַמְקַלְקְלִין (שבת יג, ג);

וּמְפַסְסִין (שבת כד, ב); מַמְשַׁכְּנִין (שק' א, ג); וּמְהַלְקֵינִין (שבת כד, ג).
לְנַעֵצ (סוכה ג, טו). מקור:

הערות: נַעֵצוּ — דרכו של המנקד לכתוב את סימן הניקוד במקום שירצה, כאשר יש בהברה אחת שתי אותיות ולהן סימן ניקוד אחד.

בניין פלפל

בינוני —
הַמְדוּבְלֵלֶת (סוכה ב, ב). יחידה:

בניין נתפלפל

עבר —
וַנְתַּלְגַּל (שבת יא, ג); נַתְגַּלְגַּל (עיר' ג, ד); נַתְנַמְנַם (מג' ב, ב).
נסתרים: וַנְתַּקְלְלוּ (ר"ה ד, ד); נַתְנַמְנוּ (פסח' י, ח); נַתְנַמְנוּ (בפירוש הרמב"ם לפסח' י, ח).

עתיד —
שִׁתְגַּלְגַּל (שבת ג, ג). נסתרת:

ציווי — אין

בינוני —
יחיד: מַתְגַּלְגַּל (כפר' ו, ו); מַתְרַגֵּם (מג' ד, י).
רבים: מַתְפַּרְסִין (שק' ה, ו); מְטַלְטְלִין (שבת ג, ו).
מקור: לְהַתְנַמֵּם (כפר' א, ז).

בניין שפעל

בינוני —
וּמְשַׁבְּרִין (ר"ה ג, ח). רבים:

בניין שפעל

בינוני —
מְשׁוּחַרְרִין (שק' א, ג). רבים:

בניין פֿעל

— בינוני

יחיד: מַלְגָּב (ביצה ד, ו); ומַלְגָּב (ביצה ד, ו).
 רבים: מַזְלָפִין (שבת יט, ג); מַתְלָשִׁין (כפר ו, ד); מַחֲטָפִין (סוכה ד, ד); מְזַמְנִין (מג' ד, ד); מַסְעָדִין (שבת יח, ג); וּמְצִינִין (שק' א, א); וּמְצִינִין (מועד א, ב); שְׂמַקְדִּין (?) (עיר' ה, ד).

הערות: שמקדדין — המלה שבמשנה נראית בבירור כבעלת שני ד כלומר שורש קד"ד. ובפירושו הרמב"ם למשנה זו: "שמעתי שמקדדין בהרים" — יעני אלתכמין ואלתקריב וקודד פי לג'תהם אלקאטע ומקדדין יקטע וכו'. ואף הרב קאפח במהדורתו שצוינה לעיל מעיר, שבכל כתבי-היד העתיקים בתימן הגרסה היא מקדדין ב"ד כפולה. לפי זה יש לנו כאן צורת פֿעל משורש מגורת הכפולים.

גזרת פ"א

בניין קל

— עבר

נוכח: אִמְרַת (פסח' ו, ה).
 נסתר: אִמַּר (שבת ט, א); וְאִכְדַּר (עיר ג, ג); שְׁאֲחֹז (שבת טז, ה).
 נסתרים: אִמְרוּ (שבת א, ד); אִכְלוּ (פסח' ט, ד); וְאִסְרוּהוּ (עיר' י, י); אִבְדוּ (שק' ב, א).

— עתיד

נוכח: תִּאמַר (פסח' ו, ה).

נסתר (כשלמים): תִּשְׁאֲחֹזוּ (סוכה ג, ז); וְיִאֲסֹרוּ (עיר' י, ב); וְיִאֲגִדְנוּ (סוכה ג, א).
 (כנחי פ"א): יִאמַר (שבת כג, א); יִאֲכַל (שבת א, ג); יִאֲכַל (פסח' ח, א); יִאֲכַל (פסח' ח, ב); וְיִאמַר (כפר' ו, א).

נסתרות (כשלמים): תִּשְׁאֲחֹזוּ (שבת טז, ז).

(כנחי פ"א): תִּאֲכַל (פסח' ח, א); תִּאֲכַד (מועד ב, ג).

נסתרים: יִאֲכְלוּ (פסח' ט, ד); וְיִאמְרוּ (שק' ג, ב); יִאֲבְדוּ (מועד ב, ג).

— ציווי

יחיד: אִמֹר (ר"ה ב, ו).

רבים: אֲכֹלוּ (תע' ג, ט).

- בינוני —
 יחיד: אֹרֵר (שבת ט ז, ה); דֵּה־אוֹכְלוֹ (פסח' ג, ה).
 יחידה: אוֹרְתָהּ (עיר' ו, ט).
 רבים: אוֹמְרִין (שבת א ה); אוֹכְלִין (פסח' ד, ד); אוֹבְטִין (שבת כד, ג); אוֹסְרִין (פסח' ד, ה).
 מקור: לֵאכֹל (שבת א, ב); לֵאכֹל (שבת כב, ג); וְלֶאֱכַל (עיר' ג, א); לוֹמֵר (שבת ב, ז).

בניין נפעל

- עבר —
 נסתר: נֵאֱכַל (עיר' ג, ו); נֵאמֵר (תע' ב, א; פסח' ט, א); נֵאֲנַס (פסח' ט, א).
 עתיד —
 נסתר: יֵאֱכַל (פסח' ז, יא); יֵאָרַע (כפו' א, א).
 נסתר: תֵּאֱכַל (עיר' ג, ח); שִׁתְּאָפֶה (פסח' ג, ג).

ציורי — אין

- בינוני —
 יחיד: נֵאֱכַל (פסח' ז, ד).
 יחידה: נֵאֲרִגַת (שק' ח, ה); וְנֵאֱכַלְת (פסח' ו, ד).
 רבים: נֵאֲמִין (עיר' ה, ה); וְנֵאֱכַלִין (פסח' ט, ג); נֵאֱכַלִין (פסח' ז, ד).

מקור: אין

בניין פֻּעַל

- עבר —
 מדבר: אֶשְׁרַחֲתִי (פסח' ט, ט).
 נסתר: אִירַע (פסח' ח, ו); וְאִירְעוּ (מועד ב, א).
 נסתרים: אִירְעוּ (תע' ד, ו).

בינוני —

- יחיד: הִמְאֲמִץ (שבת כג, ה).
 רבים: מֵאֲמִצִין (שבת כג, ה).

- בניין פֻּעַל — אין
 בניין נתפעל — אין

בניין הפעיל

- בינוני —
 יחיד: מֵאֲכִיל (פסח' ב, א); מֵאֲרִיךְ (כפוי' ה, א); מֵאֲמִינוּ (שבת כג, א).
 רבים: מֵאֲכִילִין (עיר' ז, ה); וּמֵאֲחִיזִין (שבת א, יא).
 רבות: מֵאֲרִיכוֹת (ר"ה ג, ד).

בניין הפעל — אין

גזרת פ"נ

בניין קל

- עבר —
 נסתר: נִפְּלַל (שבת ו, ה); נִטְּף (פסח' ז, ב); דִּנְלַל (שבת יג, ו); דִּנְתָן (עיר' ה, ח);
 נִתְּנוּ עיר' ג, ג).
 נסתרות: נִפְּלָה (שבת טז, ב).
 נסתרים: שִׁנְּשְׁרוּ (שבת כב, ד).

עתיד —

- נוכח: תִּתֵּן (תע' ד, ח).
 נסתר: יִקְוֹב (שבת ב, ד); יִטּוֹל (שבת ד, ב); יִלְעַע (שבת כ, ה); יִשָּׂא (מג' ד ז);
 דִּיתָן (שבת ב, ד); יִקְבְּנָה (שבת כב, ג); דִּיתְנָה (שבת ב, ד).
 נסתרות: תִּשְׁךְ (שבת טז, ז); שִׁתְּתָן (שבת ו, ה).
 נסתרים: דִּפְּלוּ (פסח' ט, ז); יִקְחוּ (מג' ג, א).

ציווי —

- יחיד: טוֹל (כפוי' ו, ד); שָׂא (תע' ד, ח); תֵּן (תע' ד, ח).

בינוני —

- יחיד: נוֹטַל (שבת, ד, ב); נוֹעַר (שבת כא, ב); נוֹעֲרָה (שבת כא, ג).
 יחידה: נוֹפְּלַת (שבת כא, ב).
 רבים: נוֹתְנִין (שבת א, ח); נוֹטְלִין (שבת ג, א).
 רבות: נוֹפְּלוֹת (שבת ד, ב).
 מקור: לִתֵּן (שבת ח, א); לִתֵּת (שבת יז, ב); לִיטּוֹל (שבת ח, ג).

בניין נפעל

- עבר —
 נסתר: נִקְּב (סוכה ג, ו); נִטְּל (סוכה ג, ו).

נסתרת: שִׁנְטָלָה (עיר' ג, א).

— עתיד

נסתר: שִׁנְטָל (סוכה ב, ג).

נסתרים: יִנְתְּנוּ (שק' ד, ו).

ציווי — אין

— בינוני

יחיד: נִיטַל (שבת יז, ג); נִיטַר וְנִיטַב (שק' א, ה).

יחידה: הִנְדָּחַת (סוכה ג, א).

רבים: נִיטְלִין (שבת יז, א); נִיטְנִין (שק' ח, ח).

מקור: אין

בניין פֶּעַל

— בינוני

יחיד: הִמְנָכַשׁ (שבת יב, ב).

יחידה: מִנְטַפֵּת (שבת ב, ד).

בניין פֶּעַל — אין

בניין נתפעל — אין

בניין הפעיל

— עבר

נסתר: הִגִּיעַ (שבת כב, ד); הִסִּיעַ (עיר' ח, ד); הִתִּירָן (סוכה א, ה).

נסתרת: הִגִּיעָה (פסח' ה, ו).

נסתרים: הִתִּירוּ (עיר' י, טו); שִׁהֲסִיקוּהָ (שבת ג, א); שִׁהֲקִיפוּהָ (סוכה א, י);

שִׁהֲסִיקוּהוּ (שבת ג, ב); דִּהֲתִירוּהוּ (עיר' י, י).

— עתיד

נסתר: יִסִּיק (פסח' ב, א); שִׁיגִיעַ (שבת א, ז).

נסתרים: יִגִּיעוּ (מג' ד, ט).

— ציווי

רבים: דִּהֲצִילוּ (שבת טז, ג).

— בינוני

יחיד: מִתִּיר (שבת ב, ד); מִכִּיר (כפ' א, ג); מִגִּיעַ (פסח' י, ג); מִטֵּה (שבת ד, ב).

רבים: מְקִיפִין (עיר' א, ט); מְתִירִין (שבת כד, ב); מְשִׂאִין (ר"ה ב, ב); מְצִילִין (שבת טז, א).

מקור: לְהַסִּיק (שבת יב, ב); לְהַצִּיל (פסח' ג, ז); לְהַצִּיל (עיר' ד, ג).

בניין הפעל

— עבר

נסתר: הִוָּתַר (מועד ג, ב); וְהוּתַר (מועד ג, א).

— בינוני

יחיד: מוּתַר (שבת ב, ד); מוּתַר (עיר' ט, ב).

יחידה: מוּקַפְתָּ (סוכה א, י); מוּתַרְתָּ (עיר' ד, ו).

רבים: וּמוּתַרִין (שבת ג, ד; תע' ב, ז).

גזרת פו"י

בניין קל

— עבר

נסתר: יָשַׁב (שבת יג, ז); יָרַד (כפוי ז, ג); שָׁיֵשֶׁן (עיר' ד, ה).

נסתרת: רָלְשָׁה (פסח' א, י); רָלְלָה (סוכה ב, ח); שָׁלְלָה (סוכה ב, ח).

נסתרים: יָשְׁבוּ (שק' א, ג); רָלְדוּ (שבת טז, ח).

— עתיד

מדבר: אֵלֶךְ (עיר' ג, ה).

נסתר: יֵלֶךְ (עיר' ג, ה); יָרַד (שבת טז, ח); יֵצֵא (שבת א, ג); יָשֵׁב (שבת א, ב); עיר' י, ח).

יֵשֶׁן (סוכה א, ו); שָׁיֵשֶׁן (שבת ב, ה).

נסתרת: תֵּצֵא (שבת ו, א).

נסתרים: יֵלְכוּ (ר"ה א, ז); שִׁירְדוּ (תע' ג, ח); יֵצְאוּ (פסח' ח, ב).

הערות: יָשַׁב — זו התצורה הרגילה במסורת הבבליית א' פורת, לשון חכמים לפי מסורות בבליות שבכתב-יד ישנים, ירושלים תרצ"ח, עמ' 42; ייבין, א, עמ' 602.

— ציווי

יחיד: צֵא (פסח' ט, ט).

רבים: צְאוּ (פסח' ט, ט).

בינוני פועל —

- יחיד: יִוצֵא (פסח' ב, ה); וְהִיִּדְעַ (שבת ז, א).
 יחידה: יִוצֵאָה (שבת ו, ה).
 רבים: יִושְׁבִין (שק' א, ג), יִוצֵאִין (פסח' ב, ו).
 רבות: יִוצֵאוֹת (שבת ו, ו).

בינוני פָּעַל —

- יחיד: יִשֵּׁן (סוכה ב, א).

בינוני פָּעַל —

- יחיד: יִכּוֹל (עיר' ג, א).
 יחידה: יִכּוֹלָה (סוכה ב, א; ר"ה ד, ב).
 מקור: לִיִּדְעַ (שבת טז, ח); לִיִּדְעַ (שבת כד, ה); לִיִּלֵךְ (עיר' ד, י); לִיִּבֵשׁ (שבת ה, ב); לִצּוֹק (שבת יז, ה).

הערות: יִכּוֹלָה — מעבר מתנועת \bar{o} לתנועת \bar{e} ישנו גם במסורת הטברנית למקרא (גזניוס 27n) וכן במסורת הבבלית (ייבין, א, עמ' 369), וכך גם במסורת שבעל-פה (שבטיאל, עמ' 211). עיין גם עדה ולשון ו, עמ' 77-79.

בניין נפעל

עבר —

- נסתר: נִזְדַּע (פסח' ז, ז).

בניין נפעל

עבר —

- נסתר: נִזְלַד (שבת יט, ה).
 נסתרת: שִׁנְזַלְדָּה (עיר' ג, ח).

בניין פֻּעַל

בינוני —

- רבים: מִיִּבְמִין (מועד א, ז); מִיִּלְדִין (שבת יח, ג); וּמִיִּלְדִין (שבת יח, ג).

בניין פֻּעַל

בינוני —

- רבים: הִמְיִחְדִין (שק' ח, ב).

בניין נתפעל — אין

בניין נתפעל

עבר —

נסתרים: נְתוֹסְפוּ (עיר' ז, ז).

בניין הפעיל

עבר —

נסתר: הֶרְוִיָא (פסח' ה, י); הוֹתִיר (ביצה ב, א); וְהוֹצִיאָן (שבת י, ד).

נסתרים: הוֹתִירוּ (שק' ה, ד); הוֹצִיאוּ (כפ' ה, א); הוֹלִיכוּהוּ (עיר' ד, א).

עתיד —

נסתר: שְׁוִיָא (שבת י, ב); יוֹסִיף (שבת כג, ה); יוֹכִיחַ (פסח' ו, ב).

נסתרת: תוֹסִיף (שבת כ, ה); שְׁתוֹלִיךְ (פסח' ב ז); תוֹכִיחַ (פסח' ו ב).

נסתרים: יוֹרִידוּ (עיר' ז, ב); יוֹכִיחוּ (פסח' ו, ה); יוֹלִיכוּ (ביצה ה, ז); דִּלְשִׁבוּ (ר"ה ג, א).

בינוני —

יחיד: הֶמוֹתִיר (פסח' ז, יא); הֶמוֹשֵׁיט (שבת יא, ב); מוֹסִיף (עיר' ז, ז); הֶמוֹלִיךְ

(פסח' ד, ב); וְהֶמוֹצִיא (שבת ז, ב).

(על דרך פ"ג): מְצִית (ר"ה ב, ג).

רבים: מוֹשִׁיבִין (פסח' ד, ז); מוֹלִיכִין (פסח' ד, ז); מוֹרִידִין (שק' ו, ד); מוֹצִיאִין

(עיר' י, טו).

(על דרך פ"ג): וּמְצִיעִין (שבת טו, ג).

מקור: לְהוֹרִיעַ (עיר' ז, ו).

הערות: דִּלְשִׁבוּ — מתנהג כמו עו"י.

בניין הפעל

עתיד

נסתר: מְשִׁיבָת (כפ' ו, ז); שְׁשִׁיבָת (שבת א, יא).

בינוני —

יחיד: מוֹסֵף (מג' ד, ב).

רבים: מוֹסְפִין (שק' ד, א).

הערות: שִׁיִצַת — לא ברור אם זוהי הקריאה פה, או שיש לקרוא שיוצת.

גזרת עו"י

בניין קל

עבר —

נסתר: עָג (תע' ג, ח); בָּא (פסח' ו, ג); שָׁבָא (שבת טז, ו); שָׁחַל (שבת ט, ג);

כָּחַס (שבת ב, ה); וְמַל (שבת יט, ד); וְנָגַף (מועד ב, ב).

נסתרת: מָתָה (פסח' ד, ז).

נסתרים: בָּאוּ (עיר' ג, ה); אָזוּ (ר"ה ב, ד); שָׁמְתוּ (פסח' ז, ט); שָׁבּוּ (!) (תע' ד, ה).

עתיד —

מדבר: דָּאֲשׁוּב (כפוי' ח, ט).

נוכח: שִׁתְּבּוּא (ר"ה ב, ט).

נסתר: יָמּוּת (כפוי' ו, א); יִסּוּךְ (שבת יד, ד).

נסתרת: תָּשׁוּב (כפוי' ח, ה); תָּמּוּת (כפוי' א, א); שִׁתְּפּוּג (כפוי' ג, ה); תִּסּוּד (מועד

א, ז).

נסתרים: שִׁיאָרוּ (כפוי' ח, א).

ציווי —

רבים: בּוֹאוּ (שבת טז, ג).

בינוני —

יחיד: זָב (פסח' ח, ה); וְהִדָּשׁ (שבת ז, ב); הִצָּד (שבת ז, ב); הִדָּר (עיר' ו, א);

וְהִלָּשׁ (שבת ז, ב); אָז (תע' ג, ח); מָת (שבת ט, ז).

יחידה: בָּאָה (פסח' ו, ד); לָשָׂה (פסח' ג, ד); וְהִזְבָּה (פסח' ח, ה).

רבים: סָכִין (שבת כב, ו); בָּאִין (שבת טז, ח); בָּאִים (פסח' ז, ד); אָזִים (ר"ה ב,

ו); מְוֹלִין (שבת יט, ב).

רבות: הִלְנֹת (ביצה ה, ז); וְהוֹלוֹת (תע' ד, ח); מִיתוֹת (שבת ב, ו).

בינוני פעול —

רבים: לְמוֹלִין (פסח' ה, ג); לְמוֹלִין (פסח' ו, ו).

מקור: לְסוֹד (שבת ח, ד); לְשׁוֹף (שבת ח, א); לְסוֹךְ (שבת ח, א); לְדוֹן (שבת א,

ב); לְמוֹל (פסח' ג, ז).

בניין נפעל

- עבר —
 נסתר: נִמְּוֹל (שבת יט, ה); נִימְּוֹל (שבת יט, ה).
 נסתרים: שְׁנִיצוֹדוֹ (ביצה ג, ב).
 עתיד —
 נסתרים: שְׁיִצוֹדוּ (שבת א, ו).

ציווי — אין

- בינוני —
 יחיד: נִדְּוֹן (ר"ה א, ב).
 רבים: נִדְּוֹנִין (ר"ה א, ב); נִיאֹוֹחִין (שבת ג, ו).

בניין פֿעל

- עבר —
 נוכח: קָיִמְתָּה (סוכה ב, ז).
 נסתר: כִּיִּדֹן (ר"ה ג, ז).
 נסתרים: חִיִּיבֹו (שבת יב, ג); שְׁכֹוֹנוֹ (מועד ב, ג).
 עתיד —
 נסתר: יִכְּוִין (מועד ב, ג).

ציווי — אין

- בינוני —
 יחיד: מְחִיִּיב (שבת י, ז; פסח' ו, ה); מְשִׁייר (פסח' א, ג); וּמְסִיִּים (פסח' י, ד);
 מקור: לִכְבֹּשׁ (תע' ד, ח); לְפִיס (סוכה ה, ו).

בניין פֿעל — אין

בניין נתפעל

- עבר —
 נסתר: נִתְכַּוֵּן (שבת יב, ה); שְׁנִתְגַּיֵּיר (פסח' ח, ח)
 נסתרים: נִשְׁתַּיִירוֹ (סוכה ה, ו).
 עתיד —
 נסתר: יִתְכַּוֵּן (שבת כב, ג); יִתְקַים (כפר' ו, א).

ציווי — אין

— בינוני

יחיד: מִתְּכַוֵּן (עיר' ד, ד); מִתְּכַוֵּן (שק' ג, ג; כפּו' ה, ג; שבת י, ג); מִתְּקַיֵּם (שבת יב, ה).
 יחידה: מִתְּקַיֵּם (שבת יב, א).

בניין הפעיל

— עבר

נסתר: הִבִּיא (שבת יט, א); הִעֲיֵד (עיר' ג, ג); שֶׁהָאִיר (כפּו' ג, ב); הִנִּיחַ (עיר' ח, ד); הוֹשִׁיבוּ (פסח' ו, ב).
 נסתרת: שֶׁהָרִיחָה (כפּו' ח, ה).
 נסתרים: הִבִּיאוּ (כפּו' ז, ג); הִבִּיאוּהוּ (כפּו' ג, ו); וְתַקְעוּ וְהָרִיעוּ וְתַקְעוּ (סוכה ד, ה); תַּקְעוּ וְהָרִיעוּ וְתַקְעוּ (סוכה ד, ט; ה, ה); הָרִיעוּ בְּנֵי אֶהָרָן הָרִיעוּ (תע' ב, ה).

הערות: הָרִיעוּ מופיעה הן כשצפויה צורת עבר והן כשצפויה צורת ציווי. על צורת תקעו ראה לעיל, עמ' 45.

— עתיד

נסתר: לִבִּיא (פסח' ט ו) לִבִּיאָם (שבת כב, ד); לִבִּיאָנוּ (פסח' ט, ז); לִנִּיחָנוּ (פסח' א, ג); לִנִּיחָנָה (שבת כ, ג); לִזִּיזָם (ביצה ג, ה); לִזִּיזָנָה (ביצה ג, ה); לִדִּיחָנוּ (פסח' ז, ג).
 נסתרים: לִבִּיאוּ (ביצה ה, ו); לִזִּיזוּ (שבת כג, ה); לִדִּיעִדוּ (ר"ה ג, א); לִנִּיחֻהוּ (כפּו' ח, ז).

הערות: וְיַעֲיֵדוּ — צורת נטייה מיוחדת. כך הוא במסורת שבעל-פה (שבטיאל, עמ' 212) וכך גם במסורת הבבלית (פורת, עמ' 82).

— ציווי

יחיד: הִלְפֵג (כפּו' א, ז); הִקְבֵא (פסח' ו, ב); וְהִקְבֵא (פסח' ד, ב).
 רבים: וְהִקְפִּיסוּ (כפּו' ב, ד).

— בינוני

יחיד: וּמְבִיא (שבת יט, ב); וּמְפִיס (שבת כג, ב); כִּמְזִיד (פסח' ב, ד); מְבִיא (שק' ב, ד); מְטִיב (כפּו' א, ב); וּמְזִיחַ (ביצה א, ח בפירושו הרמב"ם); מְבִיאוּ (שבת יט, א); מְטִיל (פסח' ב, א); וּמְנִיחַ (שבת יח, ב); וּמְנִיחָה (מועד ב, א).

יחידה: מַאֲלָה (סוכה ה, ג); וּמְנַחֲתָה (פסח' ג, ג).
 רבים: מְבִיאִין (ביצה ב, ד); מְפִירִים (שבת כד, ה); וּמְנִיפִין (כפוי ו, ח); מְדִיחִין (שק' ו, ד); וּמְבִיאִין (פסח' ד, ז); וּמְדִיחִין (שבת כג, ה); מְנִיחִין (שק' ה, ו); וּמְטִילִין (שבת כג, ב).
 מקור: וּלְהֵבִיא (שבת כג, ג); לְהוֹעִידוּ (!) (ר"ה ב, א).

בניין הפעל

בינוני —
 יחיד: מוֹכֵן (ביצה ד, ו); הַמוֹכֵן (שבת ג, ו).

גזרת ע"ע

בניין קל

עבר —
 נסתר: גָּרָה (פסח' א, ב); גָּרָה (פסח' א, ב בפירוש הרמב"ם).
 נסתרים: שִׁפְקָן (שבת כד, ה); וְרָבּוּ (שבת א, ד); מְשֻׁבָּו (שק' א, ב).

עתיד —
 נסתר: יִמְוֵד (עיר' ה, ד); יִהְיוּק (עיר' י, ה); שִׁיְהוּק (עיר' י, ה).

בינוני —
 יחיד: גִּוֵּר (שבת יח, ב); הַגִּוֵּז (שבת ז, ב); הַחֹשֶׁשׁ (שבת יד, ד); גִּוְלָלוּ (עיר' י, ג).
 רבים: פּוֹרְקִין (שבת יז, ז); וּמוֹצֵצִין (שבת יט, ב); וּמוֹדְדִין (שבת כד, ה); חֹשֶׁשִׁין (פסח' א, ב).

מקור: לָגֵרוּ (שבת ח, ו); לָגֵרוּ (שבת יז, ב); לְחוּץ (עיר' ג, א).

בניין נפעל

עתיד —
 נסתרים: שִׁיְצָלוּ (שבת כ, ב); יִצְלוּ (שבת כ, ב בפירוש הרמב"ם); שִׁיְצָנוּ (שבת כב, ד); שִׁיְחָמוּ (שבת ג, ה); שִׁיְחָמוּ (שבת כב, ד); יִמְקוּ (תע' ג, ח).

הערות: נראה שכאן גם פה"פ וגם עה"פ דגושות, דוגמת יִמְקוּ שבמקרא בהפסק (ויקרא כו, לט). הצורות הן הפסקיות. שבטיאל מוסר על תצורה שבה רק פה"פ מוכפלת, וההטעמה מלעיל יִצָנוּ (עמ' 213). שִׁיְצָנוּ — מעל ה-צ יש קמץ ומעליו

נקודה שהיא כנראה תיקון לחולם — שִׁיצְנוּ. מעניין שדווקא "ימקו", שמופיע במקרא, נוטה כאן כע"ו.

בינוני —

יחיד: הִנְגֵּר (עיר, י, יא).

רבים: נְמוֹקִים (ר"ה ג, ח).

בניין פֻּעַל

עבר —

נסתר: גָּ[רַר] (פסח' ד, ט); כִּיתָת (פסח' ד, ט); קִיצָץ (פסח' ד, ט); בִּירָר (עיר' ד, ה); וְסִיכָךְ (סוכה א, ד).

בינוני —

יחיד: הִמְסֹתָת (שבת יב, א); מְפָרַר (פסח' ב, א).

רבים: מְסַכְכִּין (סוכה א, ה); מְסַכְכִּין (סוכה א, ד); מְחַלְלִין (שבת יט, ג); וְמַחְלְלִין (שק' ד, ו); וּמְסַנְנִין (שבת כ, ב).

בניין פּוֹלֵל

עתיד —

נסתר: יַעוֹרֵר (מועד א, ה).

בניין פֻּעַל — אין

בניין נתפעל

עבר —

נוכח: שִׁהֲתַפְּלֵלָתָ (תע' ג, ח).

נסתר: הִתַּפְּלֵל (תע' ג, ח).

עתיד —

נסתר: שִׁתַּפְּלֵל (שבת א, ב).

ציווי —

יחיד: הִתַּפְּלֵל (תע' ג, ח).

בינוני —

יחיד: וּמַתַּפְּלֵל (כפוי' ה, א); וּמַתַּחֲמֵם (ביצה ב, ה).

הערות: הפועל התפלל נוטה כמו התפעל שבמקרא, ולכן בעבר נסתר יש בעה"פ צירי.

בניין הפעיל

עתיד —	
נסתר:	יָחֵם (ביצה ב, ה), שִׁיטֵב (פסח' י, א).
נסתרת:	שִׁתְּנֵץ (מג' ב, ד).
בינוני —	
יחיד:	מִיֵּדֵק (!) (סוכה ד, ט); וְהִמְיֵסְךְ (כפור' ג, ב); מִיֵּצֵר (ר"ה ב, ט).
רבים:	מִהִימִין (כפור' ג, ה); וּמְקִילִין (ביצה ב, ו).
מקור:	לְהִקְלֵל (עיר' ה, ה; שק' ז, א).
הערות: שִׁיטֵב — שבטיאל מביא צורת יֵסב (עמ' 213). ייתכן שהצירי ב"ב בא "לתקן" את הצירי לדוגמת יָחֵם. לְהִקְלֵל — כך גם במסורת שבע"פ (שבטיאל, עמ' 214).	

בניין הופעל

עבר —	
נסתרים:	שִׁהוּחֵמוּ (שבת ג, ד); שִׁהוּחֵמוּ (שבת ג, ד).
גזרת ל"י	
בניין קל	
עבר —	
מדבר:	שִׁעוּיָתִי (כפור' ג, ח).
נוכח:	רָאִיתָ (ר"ה ב, ו).
נסתר:	וְעָשָׂה (שבת ז, א); שִׁלְקָה (עיר' י, יד); רָאָה (סוכה ה, א); וְחָתְּהָ (כפור' ד, ג); וְזָכָה (פסח' ח, ג); עָשָׂאָה (סוכה א, ב); עָשָׂאָן (פסח' ב, ה).
נסתרת:	עָלָת (סוכה ג, ו); עָשָׂתָה (כפור' ג, י); רָצָת (פסח' ה, ה).
מדברים:	רָאִינוּהוּ (ר"ה ב, ח).
נוכחים:	רָאִיתֶם (סוכה ב, א).
נסתרים:	כָּשַׁעְלוּ (שבת א, ד); שָׂרְצוּ (עיר' ד, א); פָּלוּ (פסח' ד, ב); שָׁוּ (שבת ז, ד); שָׁנוּ (פסח' ה, ו); עָשׂוּ (שבת כג, ד).

עמיד —	
מדבר :	שָׁאֲרָצָה (עיר' ג, ה).
נוכח :	תַּעֲשֶׂה (כפו' ח, ח).
נסתר :	יִבְנֶה (שבת יב, א); יַעֲשֶׂה (עיר' ג, ו); שִׁיעֲלָה (שבת כג, ה); שִׁירָצָה (מג' ג, ב); רִישָׁתָה (עיר' י, ו); רִירָאָה (ביצה ג, ד); יַעֲנֶה (תע' ב, ד); יַעֲשֹׁנוּ (פסח' ז, ג).
נסתרת :	שִׁתְּכֵלָה (שבת כא, ב); שִׁתְּעֵלָה (שבת כג, ה).
מדברים :	נַעֲשֶׂה (ביצה ב, ו).
נסתרים :	יִדְחוּ (פסח' ו, ב); יִרְעוּ (פסח' ט, ח); שִׁירְאוּ (שק' ח, ד); יַעֲשׂוּ (פסח' ד, ה); שִׁיעֲלוּ (שבת ית, ב).

ציורי —

יחיד :	וִרְאָה (תע' ד, ח); עֲשֶׂה (כפו' ח, ח); צִלָּה (פסח' ז, ב).
רבים :	וִרְאוּ (תע' ג, ח); וְשָׁתוּ (תע' ג, ט); וְעֲשׂוּ (תע' ג, ט).

בינוני —

יחיד :	וִרְאָה (שבת א, ג); וְהִזְוִיָּה (שבת ז, ב); וְהִזְוִיָּה (שבת ז, ב); הִזְוִיָּה (שבת ז, ב); הִעֲוִשָׂה (שבת יב, א); דִּוְמָה (שבת יג, ז); וְהִטְוִיָּה (שבת ז, ב); וְהִתְוִלָּה (פסח' ה, ט); מִוְנָה (שבת כג, ב); וְשׁוֹתָה (עיר' י, א); לִוְקָה (פסח' ז, יא); צִוְדָה (ר"ה א, ט); שׁוֹנָה (שק' ח, ג); וְבוֹכָה (כפו' א, ד); חִוְתָה (כפו' ד, ד).
יחידה :	אוֹפָה (פסח' ג, ד); רוֹצָה (פסח' ח, א); רוֹאָה (ר"ה ד, ב); דוֹחָה (פסח' ו, ב); דוֹחָה (שבת יט, א); פסח' ו, ב — שלוש פעמים, ובאחרון תוקן לקמץ); שׁוֹדָה (שק' ב, ד; סוכה ה, ו).
רבים :	שׁוֹחִין (שבת ג, ד); צוֹלִין (פסח' ז, א); דְּשׁוּיִן (שבת א, ט); דוֹחִין (שבת יח, ב); כּוֹפִין (שבת יח, ב); תּוֹלִין (שבת כ, א); שׁוֹרִין (פסח' ב, ז); עוֹלִין (עיר' ז, א); הִטְוִעִין (עיר' ד, יא); שׁוֹכִין (עיר' ז, יא); עוֹשִׁין (פסח' ד, ה); עוֹשִׂים (פסח' ז, ו); שׁוֹיִם (סוכה ה, ז).
רבות :	אוֹפוֹת (פסח' ג, ד).

הערות: בעיר' ה, ט באה העצרה "כולה". לפי העניין צריכה להופיע צורה בבינוני, ומסתבר שיש פה טעות של הנקדן שנגרר אחר "כולה" שלפני כן.
מקור: לַעֲשׂוֹת (שבת ח, ב). לַעֲשׂוֹת (שבת ח, ד).

בינוני פעול —

יחיד :	הִתְלוּיָה (שבת יז, ז).
יחידה :	הִתְלוּיָה (שבת כ, א).

נטיית היה

— עבר

נוכח:	הִיִּיתָה (סוכה ב, ז).
נסתר:	הָיָה (שבת כ, ה; שק' ו, ג).
נסתרת:	הִיִּיתָה (שבת ה, ד; שק' ו, א).
מדברים:	הִיִּינוּ (סוכה ב, א); וְהִיִּינוּ (עיר' ד, ב).
נסתרים:	הָיוּ (שבת א, ט; עיר' י, ז).

— עתיד

נסתר:	יִהְיֶה (שבת יב, א); יִהְיֶה (תע' ד, ח); יִהְיֶה (פסח' א, ג); שִׁיִּיָּהָא (תע' ב, ב); סוכה ג, יב).
נסתרת:	שִׁתְּהָא (שבת ב, ד; עיר' א, ג; מג' ב, ב); וְתִהְיֶה (סוכה ג, ח).
נסתרים:	שִׁיִּהְיוּ (שק' ז, ה); שִׁיִּהְיוּ (שבת יז, ה; כפ' ח, ד; מג' ג, ו).

— בינוני

יחיד:	כִּהְוֶה (שבת ו, ו).
מקור:	לִהְיוֹת (שבת ט, ג).

בניין נפעל

— עבר

מדבר:	וְנִמְנִיתִי (פסח' ט, יא).
נוכח:	וְנִמְנִיתָ (פסח' ט, י).
נסתר:	נִרְאָה (תע' ג, ו; ר"ה א, ה; ב, ח; ז); שִׁנְרָאָה (ר"ה ב, ז).
נסתרת:	נִמְחִיתִי (תע' ג, ח); נִנְעֶשֶׁת (שבת יא, ו).
מדברים:	וְנִמְנִינוּ (פסח' ט, י).
נסתרים:	נִמְנוּ (שבת א, ד); שִׁנְפְּדוּ (עיר' ג, א); נִנְעֶשׂוּ (כפ' ג, י); נִנְעֶנוּ (תע' א, ו); גִּשְׂרוּ (בפירוש לשבת כב, ד [!]).

— עתיד

נסתר:	שִׁיִּכְנֶה (תע' ד, ח).
נסתרת:	שִׁתְּצִלֶה (שבת ג, ג); תִּדְלָחָה (!) (פסח' ו, ב).
נסתרים:	שִׁיִּצְלוּ (שבת א, י); שִׁישְׂרוּ (שבת א, ה).

הערות: תִּדְלָחָה — צורה מוזרה, שכן כל הצורות במשנה זו באות בקל, ורק כאן — תִּדְלָחָה את השבת.

ציווי — אין

- בינוני —
 יחיד: הַנְעֵשָׂה (כפ' ז, ג).
 יחידה: נְעֵשִׂית (שק' ח, ה).
 רבים: נִמְנִין (ביצה ג, ו); נִהְנִין (ביצה ה, ה); נִהְגִין (שבת י ב, ה).
 מקור: לִיהָנוֹת (פסח' ז, ח); לַעֲשׂוֹת (שבת יט, א).

בניין פעל

- עבר —
 נסתר: רִיבָה (עיר' ה, ה); זָכָה (ביצה ה, ז); כָּשְׁלִינָה (פסח' ו, ה); ופָּנָה (כפ' ד, ג); עֵינָה (סוכה ד, ט); כָּסְהוּ (שבת ד, ב); שִׁפְיָהוּ (שבת ג, ה); שִׁשְׁיָן (פסח' ו, ה).
 נסתרים: זָכוּ (עיר' ז, יא); דָּמוּ (כפ' ג, ב); מִיחוּ (פסח' ד, ח). מָנוּ (שק' ז, ו).
 עתיד —
 נוכח: תִּכְבֶּה (שבת טז, ו); תִּשְׁנֶה (כפ' א, ה).
 נסתר: שִׁי זָכָה (עיר' ז, יא); יִשְׁלַח (תע' ד, ז); יִרְצֶה (כפ' ח, ט).
 הערות: תכבה — בלשון ציווי.

ציווי —

יחיד: כִּבֵּה (שבת טז, ו).

בינוני —

- יחיד: הִמְכַּבֵּה (שבת ב, ה); וּמְזַכֵּה (עיר' ז, ו); מְחַפֵּה (שק' ג, ד); וְהִמְלִיכָה (שבת ז, ב); מְרַצֵּה (פסח' ז, ז); מְפַנֵּה (מועד ב, ד); וּמְחַלִּייה (ר"ה ג, ח); הִמְקַרֵּה (סוכה א, ח); וּמְעַרֵּה (כפ' ד, ד); וּמְכַסֵּהוּ (שבת יט, א).
 יחידה: מְדַדָּה (שבת יח, ב).
 רבים: מְפַנִּין (שבת יח, א) וּמְכַבִּין (שבת טז, ה); מְמַצִּים (עיר' ד, יא); מְכִין (כפ' א, ז); וּמְקַרִּין (מועד א, ד); וּמְלוִין (כפ' ו, ד); שבת יח, ב); וּמְדַדִּין (שבת יח, ב); מְחַפִּים (מועד ב, ה); מְעַבִּים (מועד ב, ה); מְפַכִּים (שק' ו, ג).

הערות: הִמְקַרֵּה — השווה: שבטיאל, עמ' 211, הערה 18.

מקור: לְדַבֹּת (עיר' י, טו); לְכַסֹּת (שבת יז, ה); לְכַסֹּתוֹ (שבת ד, ב).

בניין פעל

בינוני —	
יחיד :	מִמְרָה (שק' ה, ד).
	מִצּוֹפָה (ר"ה ג, ג); מִגּוֹלָה (שבת יט, א); בְּמִרְבָּה (פסח ו, ג); מִרְוֹבָה (שק' ז, ג; מג' א, ט); מִעֹבָה (סוכה ד, ט); וְהִמְנוּדָה (מועד ג, א; ג, ב).
יחידה :	מִשׁוֹנָה (שק' ו, ב); מִרְוֹבָה (סוכה א, א; ב, ב); מִרְוֹבָה (שבת יד, ב).
רבים :	מִרְוֹבִין (עיר' ז, ח).
רבות :	מִרְוֹבוֹת (סוכה ג, ב).

בניין נתפעל

עבר —	
נסתר :	נִשְׁתָּנָה (פסח' י, ד); וְנִתְגַּלָּה (שבת ד, ב); וְהִתּוֹדָה (כפ' ד, ב).
נסתרת :	נִתְגַּלָּתָה (סוכה ד, י).
נסתרים :	נִשְׁתָּהוּ (ר"ה ד, ד).

בינוני —

יחיד :	וּמְתוּדָה (כפ' ג, ח).
יחידה :	מִתְעַנָּה (תע' ג, ג).
רבים :	וּמְתַעֲנִין (תע' א, ב); וּמְתַמְשִׁין (שבת כב, ו).
רבות :	מִתְעַנּוֹת (תע' ג, ג).

בניין התפעלל

בינוני —

רבים :	מִשְׁתַּחֲוִים (שק' ו, א).
--------	----------------------------

בניין הפעיל

עבר —

נסתר :	הִשָּׂחָה (שק' ד, ז); הִדְלָה (סוכה א, ד); דִּהְיָה (כפ' ה, ד); שִׁהַלְּדָה (פסח' ב, ג); הִלְלוּם (שק' א, ז).
נסתרים :	הִוְדוּ (עיר' ג, ז).

עתיד —

נסתר :	יִשְׁקָה (מועד א, ג); וְיִזָּה (כפ' ה, ז).
--------	--

ציווי —

יחיד: הִלְוִינִי (שבת כג, א).

רבים: הִעְלֹם (סוכה ב, ה).

בינוני —

יחיד: מִשְׁקָה (שבת טז, ח); מִתְנָה (עיר' ד, ה); מוֹדָה (עיר' ג, ב); הִמְלִיחַ (ר"ה א, ח); מִעֲלָה (כפ' ב, ג; ב, ד); מִמְנָה (פסח' ט, יא).

רבים: מִשְׁקִין (מועד א, א); וּמְוִין (שבת ה, א); מִעֲלִין (שבת כא, א); שְׁמַעְלִין (שק' ו, ד).

בניין הפעל

בינוני —

יחיד: הִמְוַמְחָה (שבת ו, ב; ביצה ג, ד; עיר' ה, ה); מוֹקְלָה (תע' ב, א).

גזרת ל"א

בניין קל

עבר —

מדבר: קָרָאתִי (כפ' א, י); וְשִׁחַטְתִּי (כפ' ג, ח).

נסתר: יָצָא (שבת ו, ב); מִצָּאָן (עיר' י, א).

נסתרת: יָצְאָת (שבת ו, א; יא, ו; פסח' ה, ו); יָצְתָה (פסח' ה, ו; שק' ו, ב); יָצְאָה (פסח' ה, ו).

מדברים: מִצִּינוּ (שבת יב, ג).

נסתרים: קָרְאוּ (פסח' ה, ו).

עתיד —

מדבר: אֶחְטָא (כפ' ח, ט).

נסתר: יִקְרָא (שבת א, ג; מג' ד, ד); יֵצֵא (פסח' ט, ט); יֵשֵׂא (מג' ד, ז).

נסתרת: תִּקְרָא (פסח' ג, ג); תֵּצֵא (שבת ו, א).

נסתרים: יֵצְאוּ (פסח' ח, ב).

ציווי —

יחיד: קָרֵא (כפ' א, ג); צֵא (פסח' ד, ב); שֵׂא (תע' ד, ח).

רבים: צֵאוּ (תע' ג, ח).

בינוני פועל

יחיד: יוֹצֵא (פסח' ב, ו); נוֹשֵׂא (מג' ד, ו); חוֹטֵא (שק' ה, ג); וְקוֹרֵא (כפ' ז, א);

- ז, ב; הַמְרִצָּא (עיר' י, א); הַקְרָא (עיר' י, ג; מג' ב, ג, ד, ו; ב, א); קְרָא
 (כפו' ז, א; א; ו); חוּטָא (שק' א, ד); טוּמָה (מג' ד, ו).
 יוֹצֵאָה (שבת ו, ה): יחידה:
 יוֹצֵאִין (שבת ה, ב; פסח' ב, ו); נוֹשְׂאִין (מג' ד, ג); קוֹרְאִין (שבת א, ג;
 כפו', א, ו); שְׁקוֹרִין (שבת טז, א); וְקוֹרִין (שבת יח, ג; כפו' א, ג); קוֹרִין
 (שק' א, א; מג' א, א); קוֹרְאִים (מג' ד, ד).
 יוֹצְאוֹת (שבת ו, ו): רבות:

— בינוני פֶּעַל —

- יחיד: מְלָא (עיר' ז, ג; ביצה ד, ג).
 יחידה: מְלִיאָה (כפו' א, ז).
 רבים: מְלָאִים (שבת טז, ה).
 מקור: לְקוֹרוֹת (כפו' א, ו; מג' ב, ג).

בניין נפעל

- עבר —
 נוכח: נִמְצְאָת (ר"ה א, ו).
 נסתר: שְׁנִמְצָא (עיר' י, טו); נִטְמָא (פסח' ז, ה); נִקְרָא (שק' ה, א).
 נסתרות: שְׁנִטְמָאת (שק' ח, ד); וְנִטְמָאת (עיר' ג, ד).
 נסתרים: נִטְמָאוּ (פסח' ז, ט); נִמְצָאוּ (שק' ב, א; ו, ו).

עתיד — אין

ציווי — אין

— בינוני —

- יחיד: נִקְרָא (מג' ד, י); וְנִמְצָא (שבת יג, ז).
 יחידה: שְׁנִמְצָאת (שק' ח, ג); נִקְרָאת (מג' א, א; כפו' ה, ב; ר"ה ב, ה).
 רבים: נִמְצָאִים (שק' ח, א); נִקְרְאִין (מג' ד, י).

בניין פֶּעַל

- עבר —
 נסתר: מְלִיאָה (שבת טז, ח); טְמָא (שבת ו, ח); מְלִאָהוּ (שבת יג, ז).

עתיד —

- נסתר: יִפְלֵא (שבת א, ג).

- ציווי —
 יחיד: מִלֵּא (ביצה ג, ח).
 בינוני —
 יחיד: מִמְלֵא (שבת, ד, ב; ביצה ג, ח); ומִטְמֵא (עיר' א, ז; פסח' י, ט); מִחֻטֵּא (כפ' ה, ה); מִקְרָה (סוכה ג, י); מִמְלֵאָה (סוכה ד, ט).
 יחידה: מִטְמֵא (שבת ט, א).
 רבים: מִמְלֵאִים (שבת יז, ו); מִמְלֵאִין (שבת יז, ו); מִטְמֵאִין (פסח' י, ט); מִקְרִין (סוכה ג, י).

בניין פֻּעַל — אין

בניין נִתְפַעֵל

- עבר —
 נסתר: נִתְרַפָּא (שבת יד, ד; כב, ו); וְנִתְמַלָּא (כפ' ה, א).
 נסותר: וְנִתְמַלָּאת (פסח' ה, ה).

בינוני —

- יחיד: מִתְרִיא (שבת ב, ה).
 רבים: מִתְרַפֵּאִין (ר"ה ג, ח).

בניין הִפְעִיל

עתיד —

- נסתר: שִׁיבְרִיא (שבת יט, ה).

בניין הִפְעִיל — אין

